

Stvaralačka umjetnička duša narodna, podložna kroz vjekove utjecajima i uzorima Zapada i Istoka, Rima i Bizanta, Kršćanstva i Islama, nije im nikada podlegla, već je, zadržavši čistoću i snagu svoje primitivnosti i osebnosti, trajno usavršavala, oplemenjivala i produbljivala svoju narodnu umjetnost, —

Stvaralačka umjetnička duša narodna, koja se manifestira u narodnim umotvorinama, nošnji, vezivu, tkanju, rezbarijama i nakitima, upijala je vjekovima boje, crte, obrise, oblike i slike iz prirodnih ljepota, koje su je okružavale, i iz spomenika i ostataka prošlih kultura, koje su u zemlji ostavile svoje tragove, —

Stvaralačka umjetnička narodna snaga, koja se najjače odrazuje u ženskim radovima, plodovima bujne mašte, dubokog osjećanja, realnog promatranja i jake izražajnosti profinjene lirske ženske duše, po malo nujne, turobne, čemerne, bolne i samotne, ali uvijek ozbiljne, tople, iskrene, čiste i vedre, pune poezije, osjećaja, želja, težnja i nada, —

Stvaralačka narodna duša, koja u ženskim radovima stvara umjetničke tvorevine vrlo vrijedne i znamenite po logičnoj sadržini, odličnoj kompoziciji, izvrsnoj raspodjeli i iskorišćavanju prostora, dotjeranoj pravilnosti crta i obrisa, tačnom postavljanju, zgodnom prilagođivanju i uspjelom harmoniziranju boja uzetih sa vrlo bogate palete, nevjerojatnom bogatstvu i raznolikosti sižea i motiva, dobrom stiliziranju predmeta i likova, poglavito stabala, biljka, cvijeća, plodova, lišća, životinja, lica i građevina, sigurnoj tehnici i najskrupuloznijoj izradbi, tako da estetski jako i besprikorno djeluju, —

Stvaralačka umjetnička duša narodna, koja je unijela ove svoje odlike i karakteristike i u mnogobrojne rezbarske radove, gusle, dipole, svirale, štapove, držala, preslice, oruđe, posuđe, stolove, sjedalice, sanduke, škrinje, kipiće i kipove, u kojima se zrcali sva ljepota, dobrota, plemenitost, snaga i otpornost naša, —

Stvaralačka umjetnička duša narodna, koja je stvorila neprocjenjivu riznicu umjetničkog blaga, kakvu ima malo koji narod na svijetu, i koja je iz svoje sredine iskonskom snagom izbacila Meštrovića kao svoje najveće kolektivno djelo i najjači svoj izraz, —

To je — Naš J a d r a n.

Ovom i ovakovu našem Jadranu Jadranska straža — živom željom da ga što bolje upoznamo, što iskrenije zavolimo, što svestranije unapredimo, što uspješnije iskoristimo, što budnije čuvamo i što otpornije branimo — posvećuje ovo djelo.

Ivo Tartaglia